

A Győri Ítéltábla dr.... pártfogó ügyvéd által képviselt **felperesnek** az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztálya által képviselt **I.rendű alperes neve I.r.**, és a **II.rendű alperes neve II.r. alperesek** ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Székesfehérvári Törvényszék előtt folyamatba tett perében Székesfehérvárott, 2018.március 19.napján 27.P.20.208/2017/70.szám alatt hozott ítélet ellen az alperes részéről 75.sorszám, a felperes részéről 77. és 80.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az I.r. alperes által a felperesnek 15 napon belül fizetendő összeget 500.000 (ötszázezer) forintra leszállítja, és a felperest arra kötelezi, hogy a 20.000 (húszezer) forint elsőfokú perköltséget az I.r. alperesnek fizesse meg 15 nap alatt.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja, és az elsőfokú bíróság ítéletének további megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 nap alatt megfizetni az I.r. alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett kereseti és fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság az újabb eljárásban meghozott ítéletében kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.400.000 forintot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Egyben kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r. alperesnek 20.000 forint perköltséget.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a Római Egyezmény VI.cikk /1/ bekezdése nem alkalmazható, mivel van olyan speciális szabály (polgári perrendtartás), amely a peres eljárás alapelveinek megsértésével kapcsolatos eljárásról rendelkezik. Ezért ezt kell alkalmazni.

Rögzítette, hogy a tényállásszerűen megállapítható eljárási szabálysértések csak akkor adnak alapot az emberi méltóság megsértésének megállapítására, ha ezt a szabálysértést a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követték el (EBH.2007.1598.).

Kiemelte, hogy a bírósági jogkörben okozott károk megtérítésénél kialakult egységes gyakorlat szerint a téves jogalkalmazás nem értékelhető önmagában a kártérítési felelősséget megalapozó magatartásként, ahhoz kirívóan okszerűtlenül, nyilvánvalóan tévesen kell alkalmazni egy eljárási vagy anyagi jogszabályt.

A határidők tekintetében rámutatott, hogy a meghatározott eljárási szabályok alkalmazását, illetve azok megsértését az rPp.2.§-ának rendelkezései külön szankcionálják, ezért azok nem vonhatók az rPtk.349.§-ának alkalmazása körébe.

Utalt arra, hogy az EJEB gyakorlata a magánszemélyek és az államok viszonylatában irányadó.

Az rPp.2.§./3/ bekezdésére alapított igény esetében azt kell vizsgálni, hogy az eljárás egészének időtartamát tekintve a per ésszerű időn belül befejeződött-e, és vizsgálni kell azt is, hogy a késedelemhez az arra hivatkozó fél a saját magatartásával hozzájárult-e.

Rögzítette, hogy a felperes keresetét az egyes tényállások tekintetében az rPp.2.§./1/ bekezdésében foglaltak alapján vizsgálta és bírálta el.

Az ítélet tábla a rendkívüli terjedelmes tényállásra tekintettel csak azokat a tényállásokat rögzíti, amelyeket a felperes és az alperes fellebbezése érint.

I.ári ügyek:

1. tényállás:

Az elsőfokú bíróság az I.r. alperes előtt P.27.363/2010.szám alatt indult perben azt állapította meg, hogy önmagában az a tény, amely szerint az elsőfokú bíróság ítélete kiegészítésre szorult nem sértette a felperesnek az ésszerű időn belüli befejezéshez fűződő jogát.

Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a 2012.október 24-én a hozzá visszaérkezett ügyben a kiegészítés tárgyában a tárgyalást 2012.november 15.napjára kitűzte, és 2013.február 12.napján döntött. Így nem állapítható meg inaktív időszak.

5. tényállás

A felperes és dr.R M között az I.r. alperes előtt 65.P.22.060/2010.számon indult perben több esetben sor került a felek kereseti tényállításainak a módosítására, mivel erre a közöttük folyamatos büntető eljárások során történtek újabb és újabb alapot adtak.

Nem találta alaposnak a felperes azon érvelését, hogy az alperesi bíróság megsértette volna a peres felek egyenjogúságának az elvét.

A tárgyalási jegyzőkönyvek áttekintése alapján megállapította, hogy a bíró részéről egyik fél tekintetében sem állapítható meg elfogultság, mindkét peres fél minden esetben megkapta a szükséges tájékoztatást, felvilágosítást.

Így ezen tényállásban leírt eljárás során a felperes jogai nem sérültek.

6. tényállás

Az I.r. alperes előtt 24.P.23.553/2010.számon indult perben kifejtette, hogy a tárgyalás kitűzése és az első tárgyalás megtartása késedelmesen történt, az egyes tárgyalások közötti időköz is jelentős volt. Álláspontja szerint a felperes számára megítélt kártérítéshez való hozzájutást súlyosan nehezítette, illetve késleltette az alperes, amikor a felperes kérése ellenére az ítéletet nem postázta a felperes részére. Tényként rögzítette, hogy a jogi képviselő részére az eljárásjogi szabályoknak megfelelően a kézbesítés megtörtént.

Ezen jogsértésre tekintettel a felperes igényét 100.000 forintban látta megállapíthatónak.

7. tényállás

Rögzítette, hogy az első tárgyalás késedelmes kitűzése önmagában még nem eredményezte az ésszerű időn belül való befejezés sérelmét. Az I.r. alperes azonban több eljárási hibát vétett. Késedelmesen észlelte, hogy a felperes által megjelölt gyámhatóság nem önálló jogi személy, így az eljárásban nem lehet alperes. Késedelmesen intézkedett az eseti gondnok kirendelése iránt is. Két

alkalommal indokolatlanul hosszú időt adott a feleknek a nyilatkozattételre, az alperes súlyosan késedelmes nyilatkozattételét nem szankcionálta. Indokolatlan volt a tárgyalás berekesztése és többszöri megnyitása, elhalasztása is.

Mindezekre figyelemmel megállapította, hogy az eljárásban a felperesnek súlyosan sérült a per ésszerű befejezéséhez fűződő joga, ezért a hátrányok kompenzálására 300.000 forint nem vagyoni kártérítést ítélt meg.

8. tényállás

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak ítélte, mivel álláspontja szerint olyan jelentős késedelem, amely az eljárás elhúzódását eredményezte volna az alperes terhére nem róható. Rögzítette, hogy a keresetlevél benyújtásától számított 7 hónapon belül, míg a megismételt elsőfokú eljárásban további 8 hónapon belül került sor az elsőfokú ítélet meghozatalára.

9. tényállás

Rögzítette, hogy a per ésszerű időtartamon belüli befejezéshez fűződő jog sérelme csak akkor állapítható meg, ha az eljárás jogerős érdemi döntéssel fejeződött be. A perben a felek a keresettől és a viszontkeresettől kölcsönösen elálltak, így a felperes igénye nem megalapozott.

10. tényállás

Megállapította, hogy a végrehajtás megszüntetésére és korlátozására irányuló perekben az rPp.370/A.§-a szerint soron kívül kell eljárni.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság első ítéletének meghozatala nem tekinthető késedelmesnek, hiszen a kitűzéstől az első ítélet hozataláig 2 hónap telt el. Ugyanakkor a hatályon kívül helyező végzés (2012.június 3.) időpontjától az újabb ítélet hozataláig - 2013.március 8-ig - aránytalanul hosszú idő telt el.

Rögzítette, hogy a kijelölt bírósághoz 2014.június 25-én érkeztek az iratok, a bíróság a három tárgyalást rövid időn belül tartotta meg, azonban jogszerűtlenül állapított meg szünetelést. Ezt követően 2015.június 29-én jogsértő módon hozott permegszüntető végzést. Mindez azt eredményezte, hogy az ügyben az elsőfokú ítélet 2016.május 26-án született meg. Ez az időtartam a per tárgyára is figyelemmel nem tekinthető ésszerűnek, ezért 600.000 forint kártérítés megfizetésére kötelezte az I.r. alperest.

11. tényállás

Megállapította, hogy az I.r. alperes a tárgyalások kitűzése, halasztása, a periratoknak az ellenérdekű felekkel történő közlése során a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt el. A bíróságoknak diszkrecionális joguk annak eldöntése, hogy az előttük érvényesített egyes igényeket - ide értve a keresetet és a viszontkeresetet - együtt vagy külön tárgyalják.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy a perben eljáró bíró mindkét felet kellő időben felhívta nyilatkozatai megtételére, mindkét felet figyelmeztette magatartásának következményeire, egyikük irányába sem állapítható meg részrehajlás.

Rögzítette az emberi méltóság és az egyenlő bánásmód megsértése körében, hogy még tényállásszerűen megállapítható eljárási szabálysértések is csak akkor adnak alapot az emberi méltóság megsértésének megállapítására, ha ezt a szabálysértést a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követték el.

Kifejtette, nem helytálló a felperes azon hivatkozása, hogy az ügyben kizárt bíró járt el. A felperes több kizárási indítvánnyal élt az előadó bíró ellen, ezt az indítványt azonban az alperes másik tanácsa elutasította. Így a bíró kizártságának objektív alapja nincs.

Alaptalannak ítélte a felperes azon hivatkozását is, hogy a II.r. alperes jogi képviselőtét ellátó személy az alperes bírāja. Ez csak annyiban helytálló, hogy dr.U Á valóban bíró, azonban a képviselőtét még ezt megelőzően látott el, amit a jogszabály nem tilt.

12. tényállás

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I.r. alperes megsértette a felperesnek az ésszerű időn belüli befejezéshez fűződő jogát, ezért az I.r. alperest 200.000 forint megfizetésére kötelezte.

Rögzítette, hogy a 2012.április 5.napján érkezett keresetlevél alapján az első tárgyalást (nem az alperes érdekkörében felmerült okból) 2013.február 12.napjára tűzte ki, tehát 10 hónap elteltével. Az elsőfokú határozat csak 1 év múlva 2014.február 14.napján született. Tény, hogy a felperes keresetét több alkalommal módosította, így 2012-ben egyszer, 2013-ban pedig ötször.

Az a körülmény, hogy az alperes nem biztosított fellebbezési jogot a kereset kiterjesztéseket elutasító végzések esetében, az eljárás befejezését nem késleltette, az ítélethozatalra kihatással nem volt.

13. és 14. tényállás

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét arra hivatkozással utasította el, hogy egyik esetben sem jogerős döntéssel fejeződött be a per, hanem elállással, illetőleg szünetelés folytán. Ezért a keresetet alaptalannak ítélte.

15. tényállás

Az elsőfokú bíróság a 15.tényállásban részletezett eljárás adatai alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes súlyosan megsértette a felperesnek a tisztességes eljáráshoz, illetve az eljárás ésszerű befejezéséhez fűződő jogát. Egy olyan ügyben késlekedett indokolatlanul döntése meghozatalával, amely a felperes és a külön élő gyermeke közötti kapcsolattartás folyamatossága, zavartalansága kérdésében jelentőséggel bírt. Ezért 500.000 forint nem vagyoni kártérítést ítelt meg a felperes részére.

16. tényállás

A rendelkezésre álló iratok alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a felperes személyhez fűződő jogát sem az emberi méltóság, sem az egyenlő bánásmód tekintetében nem sértette meg, ezért a keresetet elutasította.

Rögzítette, kétségtelen, tévedett a büntető bíróság, amikor dr.R M ról vádlotti minőséget állított. Ugyanakkor a felperes ezt az iratot a polgári perben, melyet dr.R Mval szemben indított bizonyítékként felhasznált. Ezt a tévedést a bíróság elnöke azonban a nyilatkozatával korrigálta.

Az a tény, hogy a felperes a tévesen kiadott büntető bírósági felhívást jó- vagy rosszhiszeműen használta fel a polgári perben, az adott perben a bizonyítékok mérlegelésére és értékelésére tartozó körülmény.

17. tényállás

Az alperes késedelme abban megállapítható, hogy nem 30 napon belül hozta meg döntését. Az a tény, hogy a keresetet alkotmányjogi panaszként ítélte meg olyan érdemi döntés, amelynek hatályon kívül helyezése nem értékelhető az eljárás elhúzódását és az ésszerű időn túli befejezését eredményező tényként.

Az új eljárásban a felperes keresetét egy ízben kiterjesztette, az alperesi bíróság közel egy év alatt folyamatos tárgyalás és intézkedés mellett hozott ítéletet. Inaktív időszak nem volt, ezért a felperes keresete alaptalan.

18. tényállás

Ezen tényállás tekintetében megállapította, hogy a felperes keresete nem alapos, mivel az alperes a szükséges intézkedéseket határidőben megtette, az első tárgyalásra a kereset módosítást követően 4 hónapon belül sor került. Az a körülmény, hogy elfogadta a felperes által megjelölt illetékességi okot, és az illetékességi szabályokat helytelenül alkalmazta, önmagában a kártérítési igényt nem alapozza meg. Időközben az ügy átosztásra került, és az I.r. alperes a 2013.május 16.napján megtartott tárgyaláson a keresetlevelet áttette a Tatabányai Törvényszékhez. Ezen végzés ellen a felperes fellebbezéssel élt, de a II.rendű alperes neve az elsőfokú végzést helybenhagyta.

Büntető eljárással kapcsolatos igények:

Rögzítette, hogy a belső jogban a Római Egyezmény közvetlenül nem alkalmazható. A belső jognak megfelelő jogintézményei vannak arra, hogy az állampolgárok és a közhatalmi jogosítványt gyakorló szervek közötti jogviszonyokat, illetve ez utóbbi jogosítványok gyakorlói által az állampolgároknak okozott sérelmeket is orvosolják. Ilyen a régi Pp.2.§./3/ bekezdése is. E szabály alkalmazásának nyilvánvalóan nincs helye a büntető eljárásokkal kapcsolatos felperesi igények elbírálása során, hiszen az kifejezetten a polgári perrendtartás vonatkozásában tartalmaz rendelkezést.

Magyarország Alaptörvénye XXIV. és XXVIII.cikk /1/ bekezdésében foglalt alapelveket az egyes eljárási törvények konkretizálják, így az rPp. és a Be. Amennyiben a bíróságok ezeket a rendelkezéseket súlyosan megsértik, és ezzel kárt okoznak, azt bírósági jogkörben okozott kár szabályai szerint köteles megtéríteni.

Rögzítette, hogy az 1998.évi XIX.tv. (Be.) 23.fejezet 493.§-a, illetve a 278.§./3/ és /4/ bekezdése tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyekből az állapítható meg, hogy a büntető bíróságnak az eljárása során az ésszerű határidőn belüli befejezésre kell törekednie.

I. tényállás:

Megállapította, hogy a feljelentéstől a jogerős befejezéséig eltelt 4 év 9 hónap nem felel meg az ésszerű határidőn belüli befejezésnek. Az tény, hogy a megismételt eljárás során a bíróság már megfelelő időtartam alatt fejezte be az eljárást, de nem lehet figyelmen kívül hagyni a 2009-től 2013-ig eltelt időszakot. A felperes ez idő alatt büntető eljárás hatálya alatt állt, ami nyilvánvalóan jelentős sérelemmel járt. Ezért 500.000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg.

II. tényállás:

Megállapította, hogy 2010.június 9.napjától 2013.április 11.napjáig (amikor az alperes az ügyésznek küldte meg az iratokat) ésszerűtlenül hosszú időtartam. Az iratnak az alpereshez érkezésétől az első érdemi intézkedés megtételéig közel egy év telt el, és újabb egy év az első tárgyalásig. Az eljárás nagyon elhúzódott, ezért 200.000 forint kártérítést állapított meg.

Az ítélettel szemben az I.r. alperes és a felperes is fellebbezést nyújtott be.

Az I.r. alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a felperes kereseti kérelmének a teljes elutasítását, míg másodlagosan az alperest terhelő kártérítési összeg leszállítását kérte arra hivatkozással, hogy az eltúlzott. Igényt tartott a perköltség megfizetésére is.

Fellebbezése kizárólag a 6., 7., 12., és 15., valamint az I. és II.számú tényállásokra vonatkozott, míg az 1-8., 9., 11., 13., 14., 16., 17. és 18.tényállások, valamint a III. és IV. tényállási pontokba foglalt elutasító elsőfokú rendelkezések helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy az I.r. alperessel szemben az 1. tényállásban 150.000 forint, az 5. tényállásban 500.000 forint, a 8. tényállásban 200.000 forint, a 9. tényállásban 300.000 forint, a 10. tényállásban további 200.000 forint, a 11. tényállásban összesen 800.000 forint, a 13., 14., 16. tényállásban tényállásonként 100.000 forint, a 17. tényállásban 80.000 forint, és a 18. tényállásban 30.000 forint sérelemdíj, illetve nem vagyoni kártérítés megítélését kérte. A II.r. alperes tekintetében az 5. tényállás szerint 200.000 forint, a 11. tényállás alapján 100.000 forint sérelemdíj megítélését.

Kérte az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó részének megváltoztatását akként, hogy a II.r. alperes részére megállapított perköltséget az ítélet tábla mellőzze.

Fellebbezése a 2., 3., 4., illetve a büntető ügyekkel kapcsolatos tényállásokat (I-IV.) nem érintette.

Az ítélet tábla a felperes és az I.r. alperes fellebbezését az rPp.253.§. /3/ bekezdése alapján a fellebbezési kérelmek és az ellenkérelmek keretei között bírálta el. Az alperes fellebbezése túlnyomórészt alapos, míg a felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság az újabb eljárásban a tényállást helyesen állapította meg, de abból részben az alábbiak szerint téves jogi következtetésre jutott.

Az ítélet tábla az egyes fellebbezési kérelmek elbírálását megelőzően az alábbi alapvetéseket rögzíti.

Helyes az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontja, hogy a Római Egyezmény rendelkezései jelen eljárásban közvetlenül nem alkalmazhatók. A Római Egyezmény 6.cikk /1/ bekezdése rögzíti az igazságszolgáltatás három alapelvét: a felperesnek a bírósághoz fordulás, a tisztességes eljáráshoz és a jogviták ésszerű időn belüli befejezéséhez való jogát.

Az 1952.évi III.tv.2.§-a (rPp) szerint a feleknek a jogvita elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához, és az ésszerű időn belüli befejezéshez fűződő jog sérelme kellő alapul szolgál a méltányos elégtételt biztosító kártérítésre (rPp.2.§./3/ bekezdés). Így van olyan speciális jogszabály, a polgári perrendtartás, ami a polgári peres eljárás alapelveinek megsértésével kapcsolatos eljárásról rendelkezik. Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a jogvita elbírálásakor ezt alkalmazta (Kúria Pfv.III.21.996/2012/4.).

A korábban nem egységes bírói gyakorlatot a civilisztikai kollégiumvezetők 2015.május 18-19.napján tartott országos tanácskozásán elfogadott azon álláspont egységesítette, amely szerint az eljárásjogi alapjogok megsértése miatt indított perek jogalapja nem a Római Egyezmény 6.cikkének /1/ bekezdése, hanem a Pp.2.§./3/ bekezdése (BH.2015.7.).

Osztotta az ítélet tábla az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog személyiségi jogként nem ismerhető el, mivel a védendő érték nem közvetlenül az emberi személyiségből fakad. A tisztességes eljáráshoz való jog esetében az állam intézmény védelmi kötelezettségei hangsúlyosak, melyben az fejeződik ki, hogy az állam nyújtson garanciákat általában véve az állami közreműködés mellett zajló eljárások megfelelő funkciójú megvalósítása érdekében. Ez a jog elsődlegesen nem az emberi individumból fakad, hanem egyéb értékek megóvását, illetve érvényesülését szolgálják (BDT.2015.3337.).

Az eljárás keretein belül maradó eljárási szabálysértések esetén a felet ügyfélként, azaz eljárási jogaiban és nem a személyiségi jogi sérelem megállapítására is alapot adó személye ellen irányuló közvetlen támadás miatt éri sérelem, hiszen az eljárási szabálysértések háttérében nem a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek állnak.

Mindebből következően a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése esetén, amennyiben az adott jogterület speciális rendelkezései szabályozást tartalmaznak, nem az Alaptörvény, vagy a felperes által megjelölt Nemzetközi Egyezmény alapján érvényesíthető az igény, hanem az adott eljárási jog biztosította keretek között.

Önmagában az ügyintézési késedelmek, vagy ehhez hasonló mulasztások többlet tényállás megvalósulása hiányában a személyiségi jogok megsértésének alapjául nem szolgálhatnak. A felperes által ténylegesen megjelölt hátrányok (a különböző eljárások elhúzódása) olyan jellegűek, amelyek személyiségi jogot nem sértenek.

Az rPp.2.§./3/ bekezdésén alapuló kártérítési igény olyan jogintézmény, amelyet a jogalkotó közvetlen alapjogi jogsérelem - nem pedig magánjogi eszközökkel védhető személyiségi jogsérelem - szankcionálására tart fenn (BDT.2008.1811., BDT.2015.3337.).

Helyes az elsőfokú bíróságnak az rPtk.349.§./3/ bekezdésével kapcsolatos jogi álláspontja is.

Az rPp.2.§./1/ és /3/ bekezdésére alapított, valamint a személyiségi jogsértésen alapuló igény és az rPtk.349.§./3/ bekezdése szerinti bírósági jogkörben okozott kár egymással nem azonosítható jogintézmények. Az rPtk.349.§./3/ bekezdése szerinti kárfelelősség az rPtk.339.§./1/ bekezdése alapján felróhatóságot feltételez. Ezzel szemben a rPp.2.§./1/ és /3/ bekezdése objektív felelősségi alakzat és az igénybevett jogorvoslati lehetőségektől függetlenül lehetőséget biztosít kártérítési igény, illetve sérelemdíj érvényesítésére.

A fentiek alapján osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a felperes igényét az rPp.2.§./3/ bekezdése alapján vizsgálta és bírálta el.

Az rPp.2.§./3/ bekezdésére alapított igény esetén azt kell vizsgálni, hogy az eljárás egészének időtartamát nézve a per ésszerű időn belül befejeződött-e. Ha az állapítható meg, hogy az eljárás tartamának egészére figyelemmel a perek ésszerű időn belüli befejezéshez való jog sérült, akkor további vizsgálat tárgyát képezi, hogy a késedelemhez az arra hivatkozó fél hozzájárult-e saját magatartásával, illetve, hogy a késedelem mely önálló jogalanyiságú bíróság eljárása során következett be. Az eljárás ésszerű időn belüli befejezéséhez fűződő jog sérelme az eljárás egész időtartamának figyelembe vételével akkor és annak az önálló jogalanyisággal rendelkező bíróságnak a terhére állapítható meg, ha az eljárásban kimutatható olyan inaktív időszak, amely alatt a bíróság érdemi intézkedést annak ellenére nem tett, hogy ezt egyébként megtehetette volna.

A tisztességes eljáráshoz való jog nem azonos a perek ésszerű időn belüli befejezéséhez fűződő joggal. A Ptk. személyiségi jogi rendelkezései és a Pp.2.§-a alkalmazása körében mind a jogalkotói, mind a jogalkalmazói gyakorlat a közelmúltig nem volt egységes. A személyhez fűződő jogok jellemzője az abszolút szerkezet, míg a tisztességes eljáráshoz, a perek ésszerű időn belüli befejezéséhez való jog nem általános jelleggel mindenkire kiterjedően érvényesül, hanem csupán a bíróságok számára állapít meg kötelezettséget, tehát e jogviszony szerkezete relatív (BDT.2008.1811.). Az eljárás keretein belül maradó eljárási szabálysértések esetén a felet általában ügyfélként éri sérelem, így az eljárási szabálysértések hátterében nem a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek állnak (II.rendű alperes neve 17.Pf.20.484/2013/6., Győri Ítélőtábla Pf.V.20.010/2013/6.). Az 1949.évi XX.tv. (Alkotmány) 57.§./1/ bekezdése és az Alaptörvény XXIV.cikk szerinti tisztességes eljáráshoz való jog alapjog, az azonban személyiségi jogként nem értékelhető. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme akkor állapítható meg, ha az eljáró bíróság akadályozza a fél perbeli jogainak érvényesülését, nem biztosítja a fegyverek egyenlőségének elvét (II.rendű alperes neve Pf.20.056/2012/6.).

A fenti jogi álláspont előre bocsátását követően az ítéltábla az I.r. alperes és a felperes fellebbezését az alábbiak szerint érdemben bírálta el.

Az I.r. alperes fellebbezése:

6. tényállás:

Ezen tényállás tekintetében az elsőfokú bíróság 100.000 forint sérelemdíjat ítelt meg a felperesnek, lényegében arra hivatkozással, hogy az alperes a felperes kérése ellenére nem postázta az elsőfokú ítéletet, ez pedig megnehezítette a felperes számára a megítélt kártérítéshez való hozzájutást. Ugyanakkor megállapította, hogy az elsőfokú ítélet kézbesítése az rPp.97.§-a alapján szabályszerűen megtörtént a felperesi jogi képviselő részére.

Az I.r. alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogszerűen járt el, amikor az rPp.97.§-a alapján a határozatokat a meghatalmazottnak kézbesítette. A Pp. olyan rendelkezést nem tartalmaz, hogy a fél részére is kézbesíteni kell azokat. Hivatkozott arra is, hogy a bíróság állítólagos mulasztása és a végrehajtás elhúzódása között az okozati összefüggés nem állapítható meg, mivel a jogi képviselő eljárásának következménye, hogy nem gondoskodott a részére érkezett küldemény átvételéről, illetve a felperes részére történő kézbesítéséről. Hangsúlyozta, hogy a megállapítható 3 hónapos késedelem nem tekinthető az ésszerű időn belül történő befejezéshez fűződő jog sérelmének.

Az ítéltábla ezen tényállás tekintetében kiemeli, hogy a felperes a 2010.június 1.napján előterjesztett kereseti kérelmét csak 2011.január 31.napján pontosította, ehhez képest az elsőfokú bíróság 10 hónapon belül, a keresetlevél benyújtásához képest pedig másfél éven belül döntött. Ez nem értékelhető az ésszerű időn belül való befejezés sérelmeként.

A másodfokú döntés 2012.május 17-én született.

Téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy az I.r. alperes mulasztást követett el, amikor az ítéletet a felperes kérése ellenére részére nem kézbesítette, annak ellenére, hogy a jogi képviselő részére a jogerős határozat szabályszerűen kézbesítésre került. Az rPp.97.§-a alapján ha a félnek meghatalmazottja van joghatályosan csak részére lehet kézbesíteni. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely a jogi képviselővel eljáró fél esetében a bíróság kötelezettségévé tenné a határozatnak közvetlenül a fél részére történő kézbesítését. Így az alperes mulasztása, jogsértése nem állapítható meg.

Az ítéltábla osztotta az alperes azon álláspontját, ha a végrehajtási eljárás megindítása érdekében a felperesnek személyesen is szüksége lett volna a jogerős másodfokú döntésre, úgy ez esetben nem volt elzárva attól, hogy az rPp.119.§-a alapján erről másolatot kérjen. Ezért az ítéltábla a felperes 6.szám alatti tényállásra alapított kereseti kérelmének nem adott helyt. 100.000 forint erejéig helyt adó marasztalást mellőzte.

7. tényállás:

Az I.r.alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megállapított 300.000 forint nem vagyoni kártérítés mellőzését kérte.

Kiemelte az eljárási szabálysértés nem feltétlenül jelenti a tisztességes eljárás követelményének megsértését. Önmagában a jogszabálysértés, a pervezetés során felmerülő hiányosságok a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmét nem alapozzák meg.

Hangsúlyozta, hogy a perek ésszerű időn történő befejezéséhez fűződő jog sérelme sem állapítható meg a tényállásban rögzített összesen kétszer két hónap késedelem miatt. A hatályon kívül helyezés pedig önmagában nem alapozza meg a jogsértés megállapítását.

Az ítélet tábla ezen tényállás tekintetében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság lényegében eljárási szabálysértések miatt állapította meg a per ésszerű befejezéséhez fűződő jog sérelmét.

Az ítélet tábla hivatkozik az ítélet indokolás 7. oldalán már kifejtett jogi álláspontjára és a kialakult bírói gyakorlatra, amely szerint valamely eljárási jogi határidő be nem tartása önmagában nem jelenti az rPp.2.§-ában foglaltak sérelmét.

Az rPp.2.§./3/ bekezdésén alapuló kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot a fél számára amiatt, hogy a bíróság korábbi jogerős döntését eljárási szabálysértésre hivatkozással vitassa. (Kúria Pfv.III.20.505/2010/5.)

Az elsőfokú bíróság által az ezen tényállási pontban levezetett részletesen eljárási cselekményekből nem állapítható meg, hogy az I.r. alperes által végzett eljárási cselekmények inaktivitást mutattak volna.

Ezért az ítélet tábla a 300.000 forint kártérítést mellőzte.

10. tényállás:

Az I.r. alperes fellebbezésében vitatta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy **C M** ellen folyamatban volt végrehajtás megszüntetése iránti perben az rPp.370/A.§-ában írt soronkívüliség megállapítható lenne.

Előadta, hogy az ügy fő tárgyában már jogerős döntés született, így az eljárás nem élvezett soronkívüliséget, mivel csak a költségekről kellett döntenie a bíróságnak. Nem állapítható meg 9 hónap inaktív időszak az eljárásban, hanem legfeljebb 5 hónap.

Ezen tényállás tekintetében a felperes fellebbezésében további 200.000 forint megítélését kérte arra hivatkozással, hogy a per jelentősen elhúzódott.

Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, hogy az rPp.370/A.§./1/ bekezdése értelmében a perben soron kívül kellett eljárni még akkor is, ha a megismételt eljárásban csak a költségekről kellett a bíróságnak döntenie.

Az eljárás adatai alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a hatályon kívül helyező végzés időpontjától (2012.június 3.) a 2013.március 8.napján meghozott ítéletig aránytalanul hosszú idő telt el figyelemmel a soronkívüliségre és arra a tényre, hogy a per tárgya nem volt bonyolult.

Így sérült a felperesnek az ésszerű határidőn belül történő befejezéshez fűződő joga. Az ítélet tábla azonban az elsőfokú bíróság által megállapított összecsúszást elmulasztottnak ítélte, ezért azt 300.000 forintba leszállította. Ez az összeg áll arányban a felperes által okozott sérelem súlyával, és ez felel meg a kialakult bírói gyakorlatnak is. A felperes felemlés iránti igényét mindezen okból alaptalannak ítélte.

12. tényállás:

Az I.r. alperes fellebbezésében a 200.000 forint kártérítés mellőzését kérte arra hivatkozással, hogy összességében az eljárás ésszerű időn belül fejeződött be. Kiemelte, hogy az első tárgyalást követően egy éven belül az elsőfokú bíróság ítéletet hozott. Figyelembe kell venni, hogy a felperes keresetét hatszor módosította, és ezek elutasításáról a bíróságnak végzéseiben kellett döntenie, mivel azok meg nem engedett kereset-kiterjesztéseknek minősültek.

A felperes eljárási kifogást is előterjesztett, valamint a kereset módosítások nagy száma miatt az ésszerű idő sérelme nem állapítható meg. A másodfokú bíróság 2015. március 17-én részítélettel

döntött. Ugyanakkor a kereset-kiterjesztések elutasítására 2015.június 5.napján került sor, de ez nem az ügy érdemére vonatkozó döntés.

Ahogy azt az ítélet tábla már korábban kifejtette, az rPp.2.§./3/ bekezdésére alapított igény esetén azt kell vizsgálni, hogy az eljárás egészének időtartamát nézve a per ésszerű időn belül befejeződött-e, volt-e inaktív időszak.

Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet tényállásában részletezett I.r. alperesi eljárási cselekményeket megvizsgálva arra az álláspontra helyezkedett, hogy inaktivitás az alperes részéről nem állapítható meg. Tekintettel kell lenni azon tényre is, hogy a felperes összesen 6 alkalommal módosította keresetét, illetve eljárási kifogást is előterjesztett. Mindezekre tekintettel az érdemi döntés meghozatala nyilvánvalóan hosszabb időt igényelt, és a perben a jogerős részítélet 2015.március 17.napján megszületett. Az ítélet tábla osztotta az alperes fellebbezésében kifejtett azon jogi álláspontot, hogy a meg nem engedett kereset-kiterjesztések tekintetében a 2015.június 5.napján meghozott végzés a határidők szempontjából nem releváns, mivel ez nem érdemi döntés. Ezért a megítélt 200.000 forint kártérítést mellőzte.

15. tényállás:

Az I.r. alperes fellebbezésében kérte a megállapított 500.000 forint nem vagyoni kártérítés mellőzését arra hivatkozással, hogy a közigazgatási határozat kézbesítésének időpontját a kereset elbírálása szempontjából szükségképpen tisztázni kellett. A kérelmezett a bíróság ismételt felhívása ellenére csak 2012.szeptember 21.napján tett eleget, ezt követően pedig az eljárás két hónapon belül befejeződött. Az, hogy a végzés kijavításáról a későbbiek során dönteni kellett, nem alapozza meg az rPp.2.§./1/ bekezdésében meghatározott alapjogok sérelmét.

Az ítélet tábla nem osztotta az alperes fellebbezési érvelését. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesnek az I.r. alperes előtt folyamatban volt 9.Kpk.45.333/2011.számú eljárásban sérült a per ésszerű időn belüli befejezéshez való joga.

A felperes felülvizsgálati kérelme 2011.március 29-én érkezett az I.r. alpereshez. Az alperes 2011.november 30-án 30 napos határidővel hívta fel a közigazgatási hatóságot, hogy a kérelmező beadványára tegyen észrevételt. E határidő 2011.december 30-án lejárt, de 2011.december 30. és 2012.február 21. között nem történt intézkedés az ügyben. A bíróság érdemi döntését 2012.június 5.napján hozta meg. Az érdemi döntés meghozatalára csak a 2011.december 30-ai észrevételezésre adott határidő leteltét követő 6 hónap elteltével 2012.június 5.napján került sor. Ez fél éves inaktív időszakot jelent.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított 500.000 forintot a 6 hónapos késedelemre figyelemmel eltúlzottnak ítélte, ezért annak összegét 200.000 forintra leszállította, mivel ez az összeg alkalmas az ítélet tábla álláspontja szerint a felperest ért sérelem kompenzálására.

Büntető eljárások:

Az I.r. alperes az I. és II.számú büntető eljárások tekintetében 500.000 forint és 200.000 forint kártérítés mellőzését kérte arra hivatkozással, hogy az rPp.2.§./3/ bekezdése alapján nincs jogi lehetőség kártérítés megítélésére. Kiemelte, hogy az Alaptörvény XXIV.cikk /1/ bekezdése sem alapozza meg önmagában a kártérítési felelősséget, mivel az Alaptörvény rendelkezése nem szolgálhat önálló kártérítési jogalaként, szubszidiárius jogcímként.

Az ítélet tábla osztotta az alperes fellebbezési érvelését.

Az rPp.2.§./1/ és /3/ bekezdése szerinti, a perek ésszerű időn belüli befejezéséhez és a tisztességes eljáráshoz való jog csak polgári perben és nemperes eljárásban (BH.2015/7., BH.2015/1., II.rendű alperes neve 17.Pf.20.539/2011/5.) értelmezhető, az a büntető eljárásokra alapítottan kereseti kérelem alapját nem képezheti. Így a Pp.2.§-ára alapított kereseti kérelem nem alapos, ezért az ítéletábra az összesen 700.000 forint kártérítést mellőzte.

Felperes fellebbezése:

1., 5. és 8. tényállások:

Ezen tényállások tekintetében a felperes fellebbezésében kiemelte, hogy sérült az ésszerű időn belüli befejezéshez fűződő joga, mivel az I.r. alperes késedelmesen hozott határozatot ezen ügyekben.

Az 5.tényállás tekintetében hangsúlyozta, hogy az eljárás maximum 1 évet vehetett volna igénybe, míg a per 5 év alatt fejeződött be. A 8.tényállás tekintetében pedig rámutatott arra, hogy az I.r. alperes a tényállás tisztázása nélkül hozott ítéletet, ami hatályon kívül helyezést eredményezett.

Ezen tényállások tekintetében az ítéletábra teljes egészében osztotta a törvényszék helyes jogi álláspontját és az ítélet indokolásában foglaltakat. A tényállások elemzéséből az állapítható meg, hogy az eljárások indokolatlanul nem húzódtak el.

9., 13. és 14. tényállások:

A felperes ezen tényállások tekintetében vitatta a törvényszék azon jogi álláspontját, hogy az rPp.2.§-a nem alkalmazható, mivel a perben nem született jogerős érdemi döntés. Hivatkozott a II.rendű alperes neve és a Kúria ítéleteiben foglaltakra és kérte a döntésnél ezek figyelembe vételét.

Az rPp.2.§./1/ bekezdése a feleknek a bírósághoz fordulás joga mellett a perek ésszerű időn belül történő befejezéshez, a tisztességes eljáráshoz való jogot biztosítja. Az rPp.2.§-ának helyes értelmezése szerint e két utóbbi jog a jogviták elbírálásához fűződő alapjoghoz kapcsolatosan értendő, azaz a tisztességes eljáráshoz és a perek ésszerű időn belül történő befejezéshez való jog sérelme a felek közötti jogvitát végleg elbíráló határozattal, jogerősen befejeződött eljárással összefüggésben merülhet csak fel (BDT.2017.3704).

Ezen tényállások tekintetében nincs olyan alapeljárás, amelyben a bíróság a felek közötti jogvitát érdemben, jogerősen elbírálta volna. Ezért az alapeljárás ésszerű időtartama, vagy tisztességessége nem vizsgálható.

11., 16., 17. tényállások:

Az ítéletábra a fenti tényállások tekintetében teljes körűen osztotta az elsőfokú bíróságnak az ítélet indokolásában részletesen kifejtett jogi álláspontját. A felperes fellebbezési érvelésére a 11.tényállás tekintetében kiemeli, hogy az eljárási szabálysértés a fél személyhez fűződő joga, ezen belül emberi méltósága megsértésének megállapítására csak akkor adhat alapot, ha az eljárási szabálysértést a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követik el, ha az emberi méltósághoz való jog állított és bizonyított megsértése mögött az eljáró hatóság részéről olyan indítékok húzódnának meg, amelyek sértik az emberi méltóságot (BDT.2012.2679.). Ilyen személyiségi jogsértést azonban a perben a felperes nem bizonyított. Az a körülmény, hogy a perbeli ellenfelet esetlegesen nem arra jogosult fél képviselte, nem jelenti a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését.

A 16.tényállás tekintetében az ítélet tábla szintén egyetértett a törvényszék azon álláspontjával, hogy személyiségi jogsértés nem történt. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy a bíróság elnökének nyilatkozata mindössze a korábbi - téves - dr.R M vádlotti minőségét megállapító álláspontot korrigálta. Ez pedig személyiségi jogsértésnek nem minősül.

A 17.tényállás tekintetében az ítélet tábla teljes körűen osztotta az elsőfokú bíróság részletesen kifejtett és megindokolt jogi álláspontját, miszerint az I.r. alperes közel egy év alatt folyamatos tárgyalás és intézkedés mellett ítéletet hozott, inaktív időszak nem volt. Azon téves eljárása, hogy a keresetet alkotmányjogi panaszként ítélte meg olyan érdemi döntés, amely nem ad alapot az rPp.2.§-ának az alkalmazására.

18. tényállás:

Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróságnak az ítélet indokolásában kifejtett jogi álláspontját azzal a kiegészítéssel, hogy ezen eljárás az I.r. alperesnél nem minősül érdemi jogerős határozattal történő befejezésnek, mivel az I.r. alperes a 2013.május 16.napján megtartott tárgyaláson illetékességének hiányát állapította meg és a keresetlevelet áttette a Tatabányai Törvényszékhez. E körben az ítélet tábla utal az indokolásában már korábban rögzített álláspontjára.

A II.r. alperesre vonatkozóan az 5.tényállás:

Az ítélet tábla nem osztotta a felperes azon fellebbezési érvelését, hogy sérült a tisztességes eljáráshoz való alapjoga.

A felperes fellebbezésében lényegében a II.r. alperes érdemi döntésének helyességét vitatja, amelyre az rPp.2.§-a alapján jogi lehetőség nincs. Ezen per nem szolgálhat általános, vagy különleges jogorvoslati fórumként. (BDT.2012.2679.)

11. tényállás:

Az ítélet tábla a felperes fellebbezését ezen tényállás tekintetében is alaptalannak ítélte, mert arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 2017.márciusában hozott jogerős részítéletig eltelt idő nem kirívóan hosszú és nem ésszerűtlen, figyelemmel a per tárgyára és bonyolultságára, valamint azon tényre is, hogy a felperes a II.r. alperes ellen két kizárási indítványt is előterjesztett. Ezek nyilvánvalóan az eljárás elhúzódását eredményezték, hiszen a Kúria kizárással kapcsolatos döntését a II.r. alperesi tanácsnak be kellett várnia. Ugyanakkor az rPp.2.§./2/ bekezdése értelmében nem hivatkozhat a per ésszerű időn belüli befejezésének követelményére az a fél, aki magatartásával a per elhúzódásához maga is hozzájárult.

Perköltség:

Az ítélet tábla nem ítélte alaposnak a felperesnek a 20.000 forint perköltségre vonatkozó fellebbezési érvelését. Megállapítható az eljárás adatai alapján, hogy az I.r. alperes képviselőjében a beosztott bíró a 2017.május 29.napján megtartott tárgyaláson jelen volt, valamint a 27.P.20.499/2013.számú perben a 2014.július 14.napján megtartott tárgyaláson is az I.r. alperes képviseltette magát. Ezért az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú perköltség nem a II.r., hanem az I.r. alperesnek jár. Ennyiben tehát az elsőfokú rendelkezést megváltoztatta.

Mindezen indokok alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp.253.§./3/ bekezdése szerint részben megváltoztatta és a marasztalás összegét 500.000 forintra leszállította, és akként rendelkezett, hogy a felperes az I.r. alperesnek fizessen elsőfokú perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

Az ítéletábra az rPp.253.§./3/ bekezdése alapján hivatalból észlelte, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a feljegyzett kereseti és a fellebbezési eljárási illeték viseléséről. Ezért megállapította, hogy a felperes teljes személyes költségmentessége, illetve az alperesek személyes illetékmentessége következtében a feljegyzett kereseti és fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986/VI.26./IM. rendelet 13.§./1/ bekezdése, 14.§-a és az Itv.4.§./1/ bekezdése értelmében az állam viseli.

Az ítéletábra az rPp.81.§./1/ bekezdése alapján a túlnyomórészt pervesztes felperest kötelezte az I.r. alperes felmerült másodfokú perköltségének a megfizetésére, amely a tárgyaláson történő megjelenés költségét foglalja magába.

Győr, 2018.október 25.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Molnár Andrea sk.
bíró